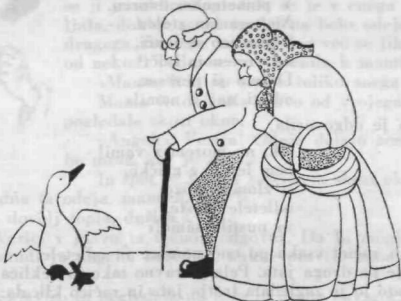

Kruljeva račica.

(Pravljica iz Podkarpatske Rusije.)

Bila sta ded in babica. Živela sta žalostno. Neki dan je rekel ded: »Pojdiva, ženka, v gozd po gobe!«

In sta šla. Babica je nabirala gobe in v grmu je zagledala gnezdece, ki je na njem sedela raca. Babica je rekla dedu: »Poglej, stari, kako lepa raca!«

»Vzemiva jo domov, naj bo pri nas,« je pristavil ded.

Prijela sta jo, pa sta opazila, da ima nogo zlomljeno. Previdno sta jo vzela v roke, prinesla domov, naredila ji gnezdece, nastlala ji s perjem, posadila jo vanje in spet odšla po gobe.

Ko sta se vrnila, sta videla, da je doma vse lepo pospravljeno, kruh pečen, južina skuhana. Vprašala sta sosede: »Kdo je delal za naju?« Nihče ni vedel odgovoriti.

Drugi dan sta šla ded in babica spet po gobe. Ko sta se vrnila, je bilo že skuhano. Spet sta povprašala sosede: »Ali niste nikogar videli?«

Odgovorili so: »Videli smo le neko dekle. Nesla je iz studenca vodo. Bila je zala deklica, samo nekoliko šepala je.« —

Ded in babica sta premišljevala: »Kdo bi neki to bil?« A nista mogla uganiti. Nato je svetovala babica: »Veš kaj, stari? Reciva, da pojdeva po gobe, pa se vrneva, se tu skrijeva in bova pazila. Videla bova, kdo nama nosi vode.«

In napravila sta tako. Postavila sta se za čumnato in čakala, kaj bo. Iz bajte je prišla deklica in je nekoliko šepala. Šla je na studenec.

Ded in babica sta se vrnila domov. Tedaj sta opazila, da v gnezdecu ni račice, ampak vse polno perja. Vzameta gnezdo in ga vržeta v peč.

V tem se je vrnila deklica z vodo. Stopila je v koč, zagledala deda in babico ter takoj pohitela h gnezdecu — toda gnezda ni bilo več. Zagrnala je jok.

Hito sta bila pri njej ded in babica in jo tolažila: »Nič ne maraj, dušica, za hčerko nam boš. Rada te bova imela in varovala kakor lastno dete!«

Deklica je odgovorila: »Do smrti bi bila živela pri vama, da niste sežgala mojega gnezdeca in gledala za menoj. Zdaj pa ne smem več. Naredi mi, ded, preslico in vreteno, pojdem po svetu.« —

Ded in babica sta tožila in prosila, da bi ostala; toda dekllica ni hotela. Napravil ji je ded preslico in vreteno. Vzela je oboje, šla na dvorišče in predla.

Tedaj je priletela jata rac. Zagledale so dekllico in zapele:

»Kje je naša deva,
kje je naša sestra?
V pometenem dvorcu.
Na tesanem stolcu.
S preslico se muči,
na vretenom kuči!
Dajmo ji peresec,
odleti naj z nami!«

A dekllica je odgovorila:

Oh, ne morem z vami!
Sem letela z grička,
si zlomila nógo,
odletele ve ste,
in pustile sámo!«

Vrgle so ji račici vsaka po eno peresce in odletele.

Priletela je pa druga jata. Pela je ravno tako in dekllica je ravno tako odgovorila. Nato jo je zagledala tretja jata in račico klicala:

»Evo, naša sestra,
naša deva Iva.
V pometenem dvorcu,
na tesanem stolcu,
s preslico se muči
nad vretenom kuči.
Dajmo ji peresec,
odleti naj z nami!«

Deklica je spet odgovorila:

Oh, ne morem z vami!
Ko sem pala z grička,
sem zlomila nógo,
Odletele sestre,
tu pustile mene!«

Vrgle so ji race vsaka po eno peresce.

Deklica se je spremenila spet v račico in odletela z jato.
Ded in babica sta spet osamela.

¹ Kučati, im = čepeti. (Plet.)